

स्वयंशिस्त (भाग २)

शाळा चांगली नाही ,शिक्षक मदत करत नाहीत , माझा क्लास चांगला नाही, आई बाबाना माझ्यासाठी वेळ नसतो , मित्र /मैत्रिणी माझ्या मनाप्रमाणे वागत नाहीत , माझे नातेवाईक माझे वाईट होण्याची वाट पाहतात मग मी पुढे कसा जाणार ? असे विचार मानत असतील तर सॉरी , समस्या आपली आहे. माणसांना आपलं वाईट चिंतण्यापलीकडे काही काम नाही का ? आहे ना , जो तो त्याचे त्याचे काम करतोय आपल्या मनातच नको ते विचार आहेत जे त्रास देतात. सगळे जग वाईट कसे असेल? माझा चष्मा , जगाकडे ,अवतीभवती असणाऱ्या माणसांकडे पाहण्याचा दृष्टिकोन मला बदलला पाहिजे .

स्वतःला विकसित करायचे आहे ,ध्येयाप्रत जायचे आहे त्यासाठी मला माझ्यामध्ये आवश्यक बदल करायला लागतील ,माझ्या काही नको त्या सवयी घालवायला लागतील आणि काही नव्या सवयी लावून घ्याव्या लागतील ह्या साऱ्या गोष्टीची मानसिक तयारी हवी. स्वतःला बदलायचे आहे ,पुढे जायचे आहे , मला सर्वजण मदत करतील पण त्या आधी मी माझी मदत केली पाहिजे . जो पर्यंत तुम्ही स्वतःला मदत करणार नाहीत ,बदल करण्यासाठी तयार असणार नाहीत तोपर्यंत कोणती ही महान व्यक्ती तुम्हाला बदलवू शकत नाही . कारण बाकी सगळे ऍक्शन प्लॅन तयार करण्यासाठी आहेत आणि तुम्ही ऍक्शन प्लॅन कृतीत उतरवणार आहात. सर्वप्रथम मनाशी पक्का निर्णय व्हायला हवा की मी ऍक्शन प्लॅन कृतीत उतरवणार कारण माझे भविष्य मलाच घडवायचे आहे.मला माझी मदत करायची आहे आणि ऍक्शन प्लॅन योग्य रीतीने कृतीत आला तर केवळ माझा फायदा आहे.

आई बाबा ,शिक्षक तुमच्या प्रगतीसाठीच काही गोष्टी करायला सांगत असतात. आई ना नेहमी सुचना करते ,बाबा कायम ओरडतात ,त्या सरांना काय जातंय सांगायला , "लवकर उठून अभ्यास करा -- मला जमत नाही ". मी का म्हणून ऐकायचं त्यांचं .अशा प्रतिक्रिया विद्यार्थ्यांच्या असतात . नाही ना ऐकायचं कोणाचं . तुम्हाला तुमचा मार्ग ठरवायचं आहे ? उत्तम . जर तुमचे योग्य प्रयत्न दिसले तर कोणी ही सूचना करणार नाहीत.

दुसऱ्याने बॉसगिरी करून अभ्यास करवून घेतलेले आवडत नाही? मग स्वतः कडून करवून घेतले पाहिजे .ध्येयाप्रत जाण्यासाठी वागण्या बोलण्या मध्ये ,सवयींमध्ये ,विचारांमध्ये,दैनंदिनी मध्ये जे आवश्यक बदल करायला हवे, अशा निवडक गोष्टी सातत्याने करणे . आपल्या ध्येयाप्रत जाण्यासाठी कृतिशील ,प्रयत्नशील राहणे . मधूनच काढता पाय न घेणे ,तशी मानसिकता होऊ लागली ते स्वतःला प्रोत्सहीत करून मार्गावर टिकून राहणे म्हणजे "स्वयंशिस्त ".

एक उदाहरण पाहू , सुयश ला गणित विषयात मार्क कमी पडतात म्हणजे त्याला गणित विषय अवघड जातो .मग त्याने गणित विषयाचा अभ्यास दररोज न चुकता करायला हवा . सवय लागेतोपर्यंत मात्र सुयशला स्वतःवर बंधन घालावे लागेल. न आवडीचा विषय करायचा कंटाळा आला तरी ही मार्क्स मिळवायचे आहेत असे स्वतःला समजावून अभ्यास करत राहायला हवे. सुरवातीला त्रासाचे वाटेल पण हळूहळू त्याला जसे जमायला लागेल तसा आत्मविश्वास वाढेल आणि रोज गणिते सोडवायची त्याला सवय लागेल .

जादूची कांडी फिरवून जर ध्येय गाठता आले असते तर जादूची कांडी मिळवण्यासाठी तरी प्रयत्न करावे लागणारच . सांगायचा मुद्दा असा की कितीही बुद्धिवान असला , तरी किमान प्रयत्न करणे हे चुकणार नाही.

मग मित्रांनो, सारे प्रयत्न, तयारी , कष्ट, - रडून करायचे की आनंदाने... हे ठरवणार कोण ?

शिल्पा देगांवकर

princianf@gmail.com